

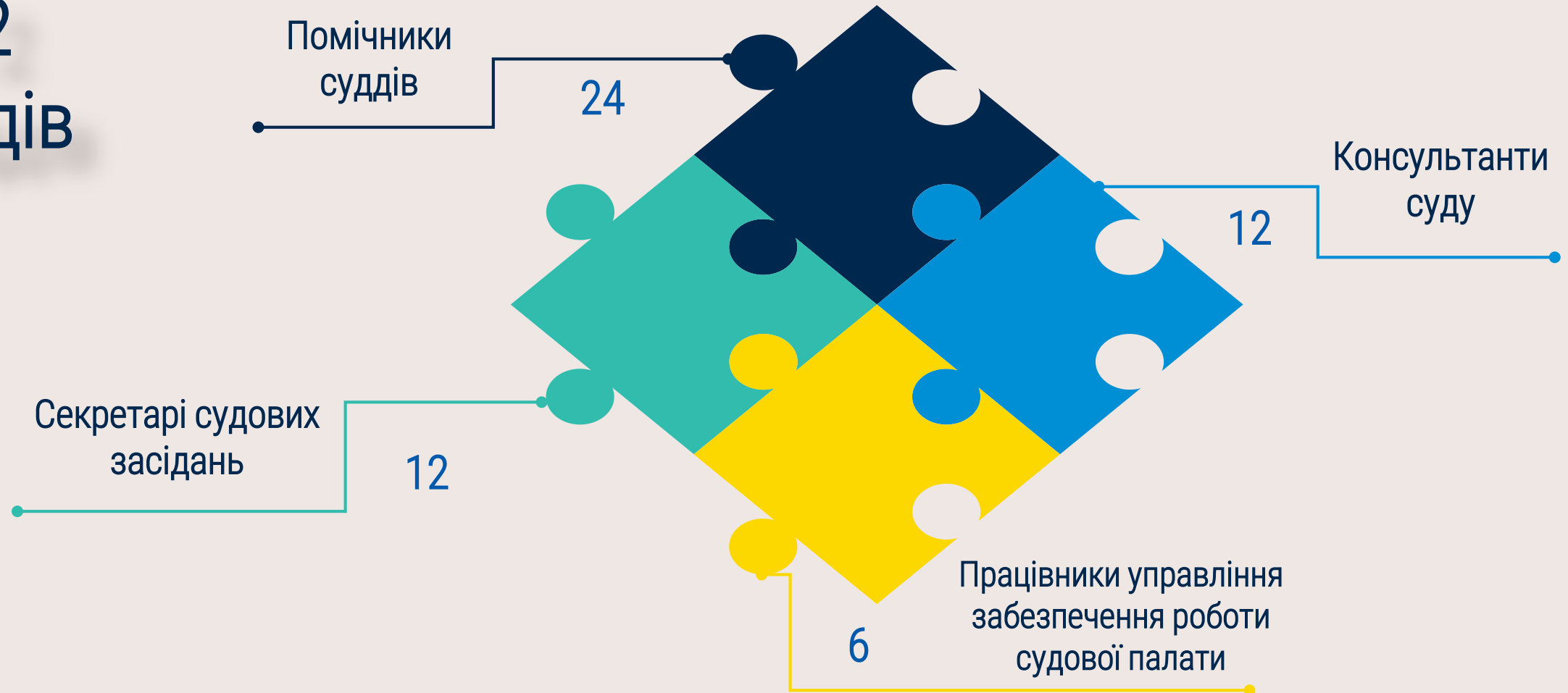
Верховний
Суд

ЗВІТ

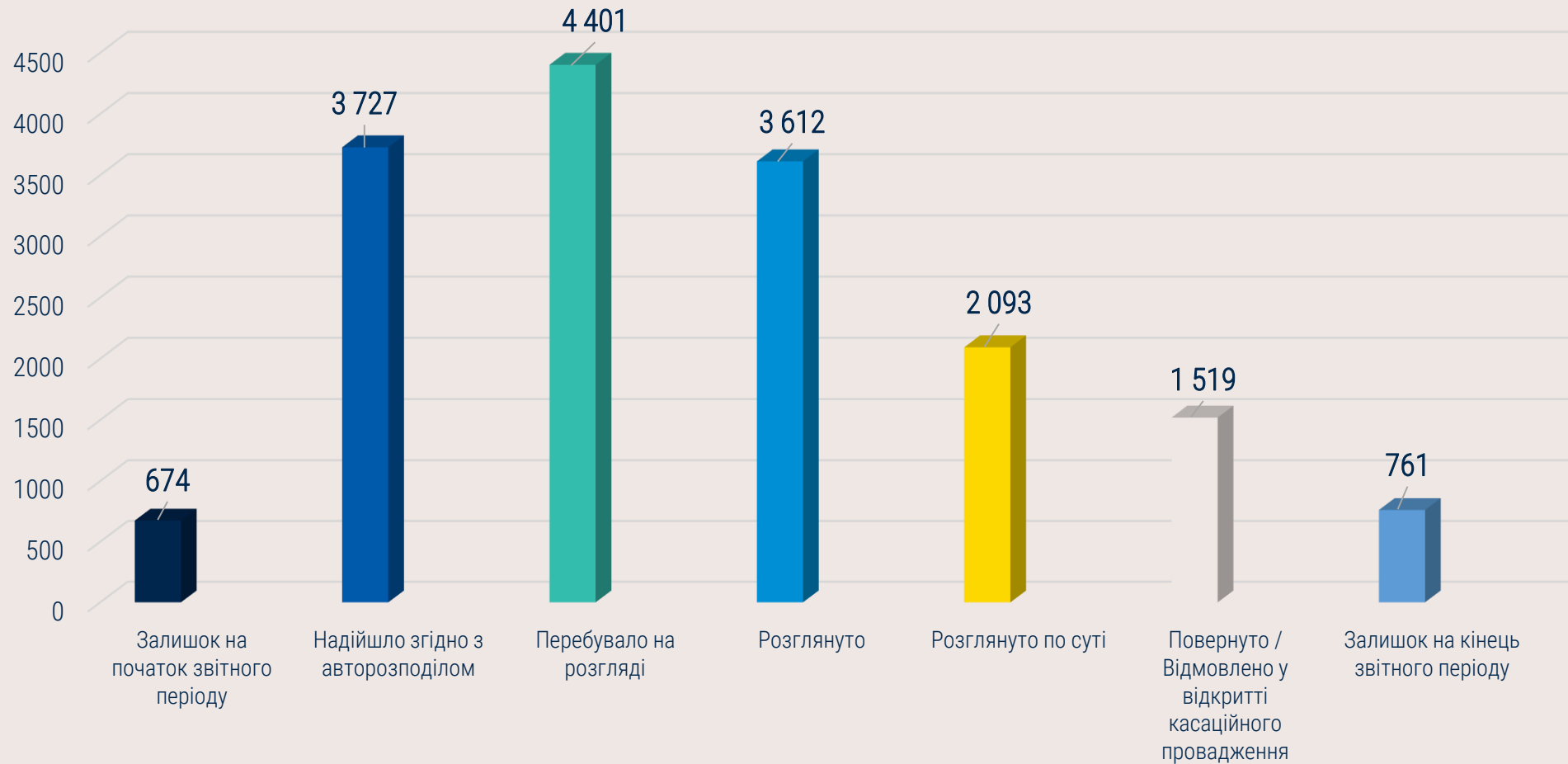
судової палати для розгляду справ
щодо земельних відносин та права власності
про результати роботи у 2024 році

Судова палата для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

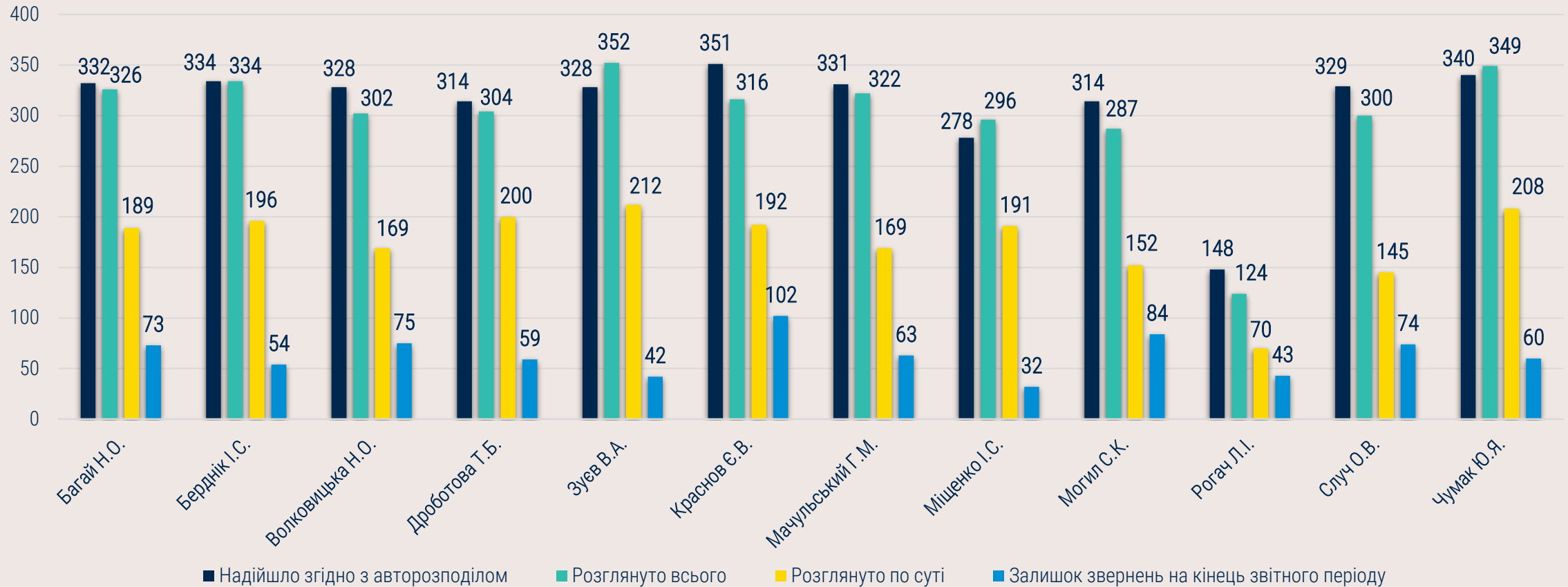
12
суддів

Навантаження судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

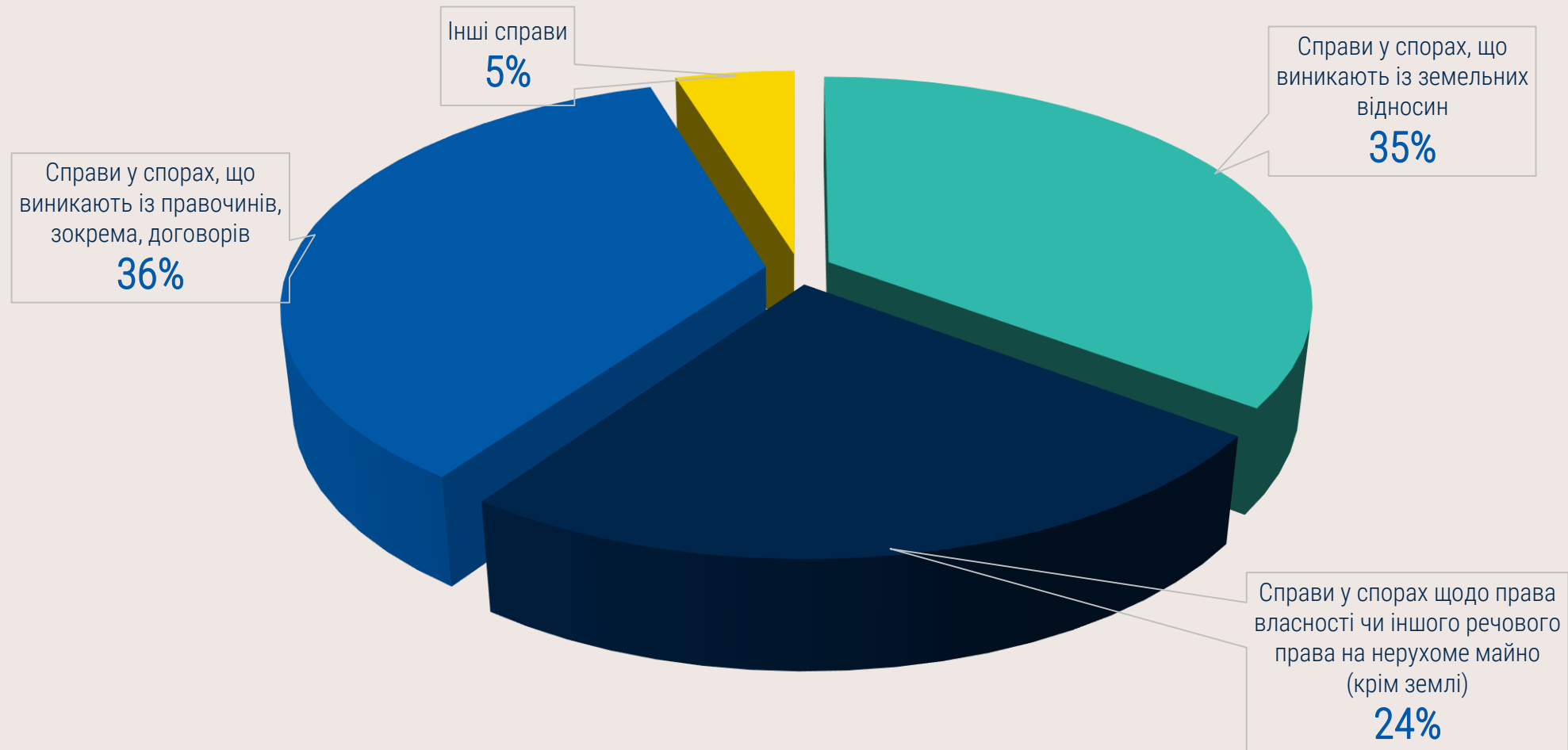
Навантаження суддів судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

Середнє навантаження для судді-доповідача

311

Навантаження судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

Судова палата для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

Забезпечено проведення **2 494** відкритих судових засідань

Забезпечено проведення **1 324** судових засідань в режимі відеоконференції

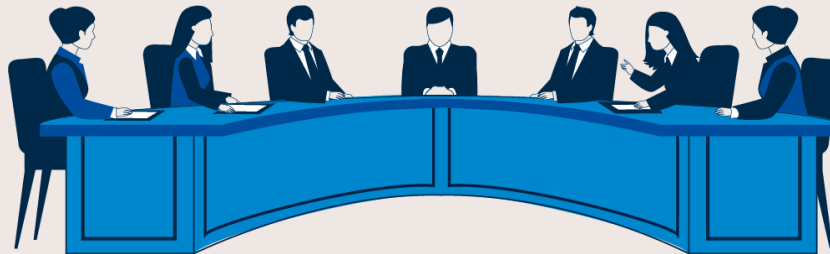

Здійснено **343** ознайомлень з матеріалами судових справ (у т.ч. із наданням доступу до ЕК)

Розгляд справ судовою палатою

- ✓ відсутності у постійного землекористувача повноважень розпоряджатися земельною ділянкою, в силу чого укладений ним правочин, який передбачає надання відповідної ділянки у користування, підлягає визнанню недійсним;
- ✓ належного та ефективного способу захисту порушених прав у спорі, що виник через незаконне вибуття з державної власності та подальше відчуження земельної ділянки (землі оборони), який (спосіб) полягає у витребуванні цієї ділянки від її кінцевого набувача;
- ✓ імперативності та безальтернативності вимоги законодавства про подання заяви про продовження договору оренди державного і комунального майна разом із необхідними документами шляхом заповнення електронної форми через особистий кабінет в електронній торговій системі;
- ✓ заборони експлуатації усіх без виключення залізничних вантажних вагонів у навантаженому стані після закінчення граничного строку їх експлуатації з метою забезпечення безпеки руху в державі.

Вивчення судової практики та аналіз судової статистики

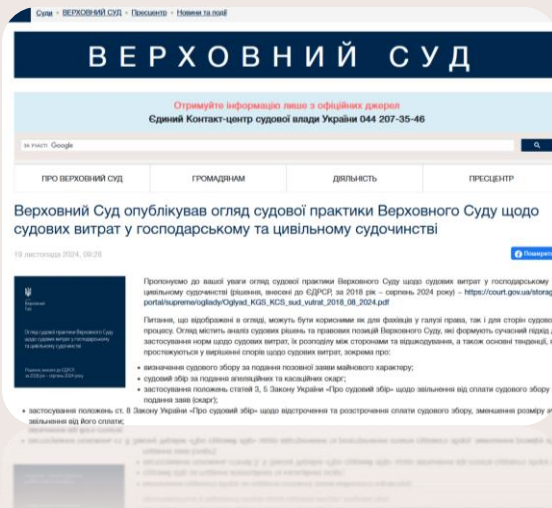
Постійно оновлюваний ОГЛЯД судової практики ВС щодо окремих питань застосування положень Господарського процесуального кодексу України.

Опубліковувався на сайті Верховного Суду 05 квітня та 11 вересня 2024 року

Верховний Суд

Огляд судової практики Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо окремих питань застосування положень Господарського процесуального кодексу України

Рішення, внесені до ЄДРСР, за лютий 2022 року – червень 2024 року

ОГЛЯД судової практики Верховного Суду щодо судових витрат у господарському та цивільному судочинстві, який опубліковано на сайті Верховного Суду 19 листопада 2024 року.

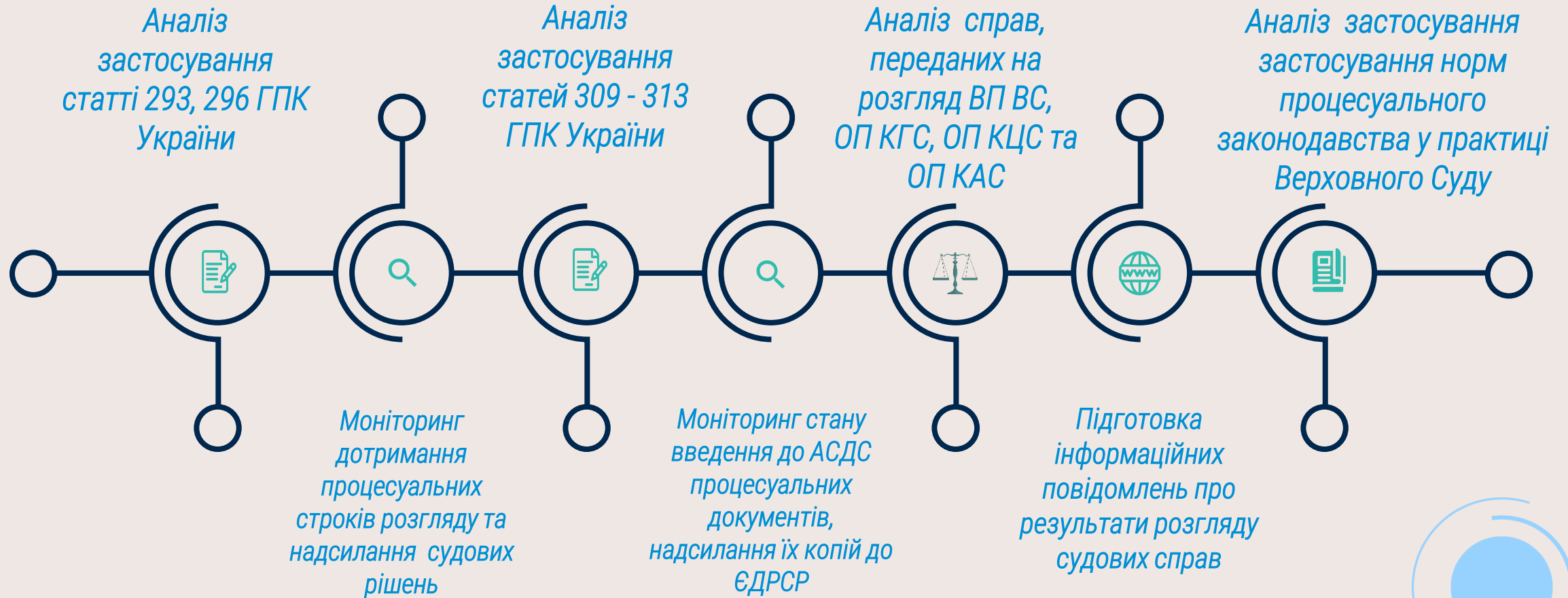

Щомісячні огляди судової практики КГС ВС (актуальна практика)

Аналітичні довідки щодо застосування суддями судової палати статей 293, 296, 309 – 313 ГПК України

Судова палата для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності

Інформаційні повідомлення про результати розгляду судових справ, що мають суспільне значення

Належним відповідачем за позовом власника землі про знесення самочинного будівництва є останній набувач такого об'єкта, який зареєстрував право власності на самочинне будівництво – КГС ВС

До правовідносин стосовно оренди майна АТ «Укрзалізниця» застосовується спеціальне законодавство, яке визначає правовий режим майна цього підприємства – КГС ВС

Гуртожитки, збудовані за державні кошти, є державною власністю та підлягають передачі у власність територіальній громаді – КГС ВС

Верховний Суд підтвердив протиправність встановлення на частині території островів Венеціанський і Труханів водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, оскільки такий статус має вся територія цих островів

Рішення міської ради про передачу права власності на заклади охорони здоров'я обласній раді передбачає також перехід права власності на нерухоме майно таких закладів – КГС ВС

Позиція КГС ВС щодо способу подання заяви про продовження договору оренди державного і комунального майна

Верховний Суд вказав на необхідність документального підтвердження орендарем виконання свого обов'язку з повідомлення орендодавця про намір реалізувати право на укладення договору оренди землі на новий строк

КГС ВС визначив особливості розрахунку об'єму протранспортованого природного газу у випадку втрати зв'язку з вузлом обліку газу внаслідок ведення бойових дій

Верховний Суд визначив особливості розрахунку обсягів споживання електроенергії споживачами, об'єкти яких розташовані на територіях, де ведуться бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях

Наявність погоджень землепорядної документації, у якій не відображено реального складу земельної ділянки, не спростовує обставин очевидного накладення спірної земельної ділянки на частину водного плеса озера та розташування її в межах прибережної захисної смуги

Верховний Суд розглянув спір щодо права користування земельною ділянкою на підставі правового титулу права постійного володіння землею

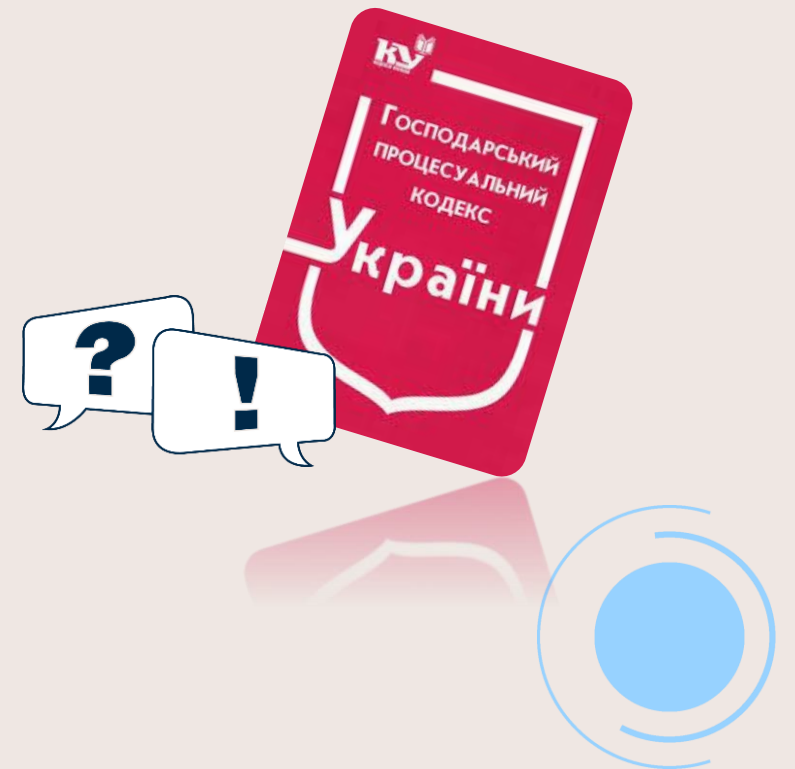

Виключно співвласникам багатоквартирного будинку належить право на отримання у власність чи постійне користування земельної ділянки комунальної власності, на якій цей будинок розташований – КГС ВС

Всеукраїнський семінар «Судова практика в питаннях – відповідях: господарське судочинство»

для суддів та помічників суддів місцевих і апеляційних господарських судів
14 червня 2024 року

Семінар для суддів і помічників суддів місцевих та апеляційних господарських судів
«Вирішення земельних спорів господарськими судами:
матеріальні та процесуальні аспекти»
11 жовтня 2024 року

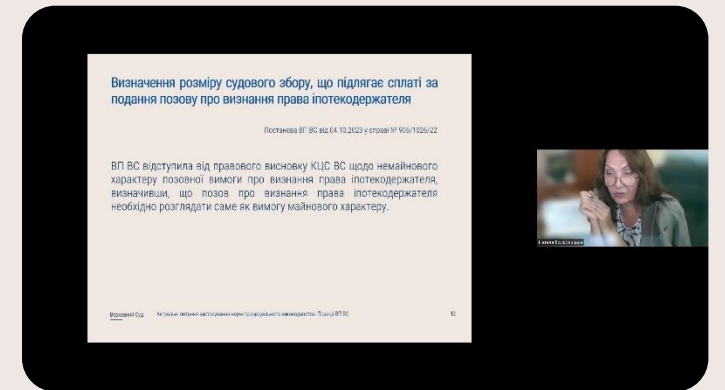
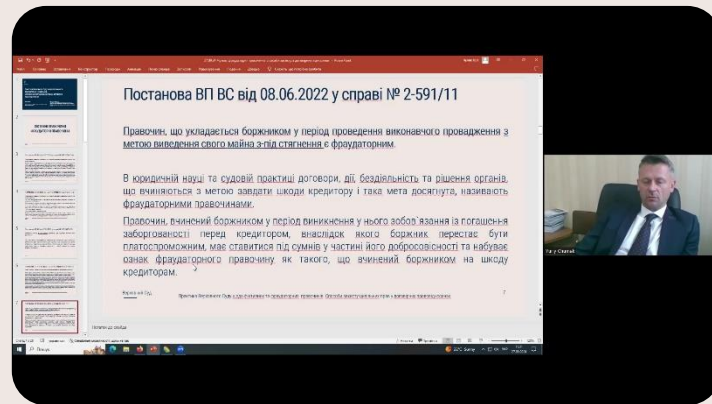
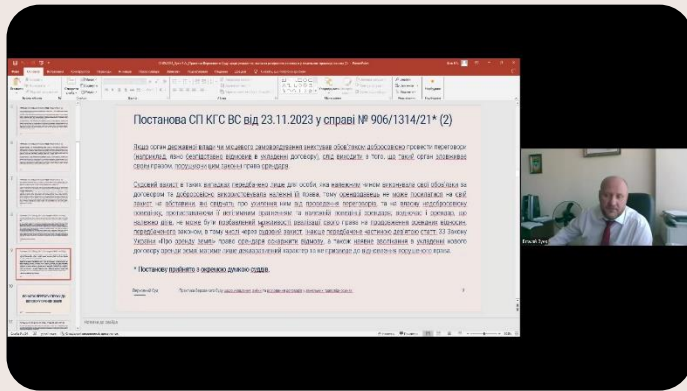

- ✓ «Особливості розгляду та вирішення господарськими судами спорів щодо постійного користування землею»
- ✓ «Способи захисту порушених прав при вирішенні спорів, що виникають із земельних відносин»
- ✓ «Право Держгеокадастру на звернення до суду у земельних спорах»
- ✓ «Застосування статті 1212 Цивільного кодексу України у правовідносинах щодо користування земельними ділянками»

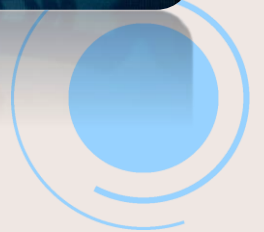
Робоча нарада

з метою забезпечення господарських судів методичною інформацією з питань правозастосування Господарського процесуального кодексу України та вирішення спорів, що виникають при укладанні, зміні, розірванні і виконанні правочинів у господарській діяльності, із залученням суддів господарських судів

Міжнародна науково-практична конференція «Україна на шляху до євроінтеграції: ефективне управління державною власністю як інструмент відновлення економіки України. Місія та візія господарської юрисдикції».

Друга сесія конференції «Корпоратизації державного майна»

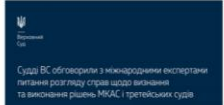

Позапроцесуальна діяльність суддів

Судді ВС обговорили з міжнародними експертами питання розгляду справ щодо визнання та виконання рішень МКАС і третейських судів

05 лютого 2024, 14:36

Показати

Чи варто розширювати арбітрабельність спорів та які категорії справ докладно віддати на розгляд арбітражу, які проблеми виникають у судах при розгляді справ щодо рішень третейських судів та міжнародного комерційного арбітражу, які зміни необхідно внести до процесуального законодавства в цьому контексті – ці та інші питання обговорили судді Верховного Суду з міжнародними експертами з вирішення комерційних спорів на онлайн-зустріч. Захід був присвячений темі судового розгляду справ щодо оскарження, надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів, визнання та виконання рішень МКАС.

У захід взяли участь судді Касаційного господарського суду у складі ВС, який переглядає в

Способи захисту в іпотечних спорах: суддя ВС висвітлив актуальну судову практику

26 лютого 2024, 17:44

Показати

Значна кількість справ, які розглядає Верховний Суд, та зміни в законодавстві безпосередньо впливають на формування нових правових позицій. Відомо, щоб забезпечити усталеність судової практики, судам потрібен час. Тому думку висловив суддя ВС у Касаційному господарському суді **Юрій Чумак** під час сесії X Legal Banking Forum, яка була присвячена питанням щодо роботи з проблемою заборгованості.

Як наголосив суддя ВС у КГС, тема способів захисту в іпотечних спорах є особливо актуальною, оскільки проблемним питанням для Верховного Суду й надалі залишатиметься інтенсифікація способів захисту, і першодум це пов'язано з тим, що рішення судів мають виконуватися.

Використання допоміжних технологій у судочинстві: презентація Висновку КРЕС у Верховному Суді

01 березня 2024, 15:59

Показати

Словник англійської мови Collins назвав слово 2023 року. Ним стала аббревіатура «ШІ» – «штучний інтелект». Активний розвиток інформаційних технологій та розширення сфери їх застосування до ще кілька років тому це питання було не на часі, то вже зараз воно є важливим. Тож судова система має бути готовою до нових викликів і

Судочинство під час війни: судді ВС розповіли про виклики та особливості здійснення правосуддя в умовах воєнного стану

Зовнішні та внутрішні загрози незалежності судової влади під час війни, особливості судових спорів та функціонування Великої Палати Верховного Суду, процесуальний аспект вирішення у спорах з державою, діджиталізація правосуддя, застосування інформаційних технологій та можливості використання штучного інтелекту, відповідальність за воєнні злочини й компенсація збитків, спрощених війною, необрунтовані активи та санкції як негласний правовий режим приватного права – такі питання висвітлили судді Верховного Суду під час VI Судового форуму.

Під час першої сесії «Суди-2024: битва за незалежність» судді Великої Палати Верховного Суду **Микола Мазур** розповіли про здійснення судочинства під час війни, акцентувавши на питанні зовнішніх та внутрішніх загроз незалежності.

Перспективи забезпечення єдності судової практики: підсумки діалогової платформи

20 грудня 2024, 17:22

Показати

Питанням єдності судової практики як неправої цінності та євроінтеграційної вимоги і вдосконалення інструментів забезпечення єдності судової практики була присвячена дводенна діалогова платформа «Єдність судової практики: спроба переосмислення», організована Верховним Судом спільно з Українським католицьким університетом, проектом Ради Європи «Підтримка судової влади України в умовах війни та післявоєнного періоду» і Програмою підтримки ОБСЄ для України.

Перша панель заходу «Єдність судової практики як неправова цінність» розпочалася з ключової доповіді професора Українського католицького університету **Світлана Плібиновичо**. Він порушив актуальні питання про сучасний стан українського судочинства і його взаємодію з державними інституціями. Центральним мотивом доповіді стала ідея про суспільний договір як основу функціонування держави, яка повинна базуватися на довірі, гідності та прозорості.

Особливості концепції книжкового володіння та використання електронних доказів у господарському процесі обговорили судді ВС у межах науково-практичної конференції

04 червня 2024, 14:35

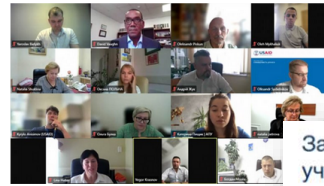
Книжкове володіння нерухомих майном щодо речового права у практиці Верховного Суду використовується електронних доказів у господарському процесі – такі питання висловив суддя Верховного Суду **Віталій Урлик** під час Міжнародної науково-практичної конференції «Читання пам'яті» професора Пронської Травця Василеви.

Голова КГС ВС розкрила концепцію «книжкового володіння» нерухомих майном і права, окреслила проблематику, проаналізувала історичний аспект цього питання, а також зазначила практичні площини.

Представники ВС взяли участь у зустрічі експертів проєктів міжнародної допомоги у сфері зміцнення верховенства права

09 вересня 2024, 14:52

Показати

Суддя Верховного Суду у Касаційному адміністративному суді **Андрій Жук**, суддя ВС у Касаційному господарському суді, голова Комітету Ради суддів України з питань дотримання етичних норм, запобігання корупції і врегулювання конфлікту інтересів **Єгор Кранов** та начальник відділу міжнародного співробітництва ВС **Ліна Губар** взяли участь в онлайн-зустрічці донорів та виконавців проєктів / програм у галузі верховенства права, присвяченій темі сприяння дотриманню суддівської етики в Україні.

Забезпечення єдності судової практики у справах, пов'язаних з війною: учасники судово-практичної конференції окреслили актуальну проблематику спорів, зумовлених війною

27 вересня 2024, 09:58

Показати

Під час першої дискусійної панелі учасники конференції обговорили судову практику вирішення приватноправових спорів, пов'язаних з війною.

Модеруючи обговорення, суддя ВП ВС **Ольга Ступак** зазначила, що всі свідомі того, що війна в Україні почалася не 24 лютого 2022 року, а набагато раніше, і триває вона вже понад 10 років. І перші справи, пов'язані зі збройною агресією РФ, розглядали цивільні суди. Це були справи за позовами громадян про відшкодування шкоди за зруйноване внаслідок збройної агресії майно, відшкодування моральної шкоди тощо. Тому перша сесія заходу присвячена саме обговоренню проблематики приватноправових спорів, пов'язаних з війною.

Суддя Великої Палати Верховного Суду **Олег Ткачук** присвятив свій виступ питанням судового захисту права людей на відшкодування шкоди, заподіяної російською агресією.

Позапроцесуальна діяльність суддів

Практику розгляду справ, у яких прокурор представляє інтереси держави в суді, обговорили під час презентації результатів тематичного експертного дослідження

12 листопада 2024, 17:46

Поширити

Осадча. Модерував захід Секретар Великої Палати Верховного Суду

У 2016 році згідно зі змінами до Конституції України функції прокуратури було обмежено сферою кримінальної юстиції. Відтоді лише у виключних випадках прокурори можуть звертатися до суду в інтересах держави. Дію цих обмежень на практиці, проблемні питання у справах з такою шляхи їх вирішення обговорювали голова Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду **Лариса Рогач** і судді ВС під час презентації звіту з результатами експертного дослідження «Практика Верховного Суду у справах за участі прокурора у некримінальній юстиції» проведеного за підтримки програми USAID «Справедливість для всіх» (USAID «Justice for All» Program).

З вітальними словами виступила заступниця керівника Департаменту економічної та комерційної справи

у складі Експертної комісії **Петро** Верховного Суду

Виконуваність рішень господарських судів: судді ВС і представники бізнес-спільноти обговорили нагальну проблематику

15 листопада 2024, 15:45

Поширити

Виступаючи з вітальним словом, вона акцентувала на тому, що основним виконання своїх обов'язків усіма суб'єктами права. Зокрема, це стосується вирішення можливих спорів і запорукою створення стабільної основи для комерційних спорів і формуванні бізнес-середовища.

Вирішення судових рішень в Україні, перешкоди для їх своєчасного виконання і роль судового процесу. Такі теми судді Верховного Суду та працівники секретаріату Касаційного господарського суду у складі ВС обговорили з представниками Офісу протидії рейдерству, бізнес-адвокатських організацій і спілок, а також експертами програми USAID «Справедливість для всіх» у форматі круглого столу «Виконуваність рішень господарських судів: перешкоди та шляхи їх вирішення» у КТГ ВС.

Важким аспектом дня заходу стало налагодження діалогу між судовою системою та бізнесом задля покращення механізмів виконання судових рішень. Це питання має важливе значення, оскільки виконання рішень господарських судів є одним з ключових чинників розвитку економіки та інвестиційної привабливості України.

Сучасні тренди іпотечного права в Україні та деяких європейських країнах стали предметом обговорення на конференції у ВС

11 грудня 2024, 14:15

Поширити

Стан правового регулювання іпотеки в Україні, його теоретичні та практичні аспекти з огляду на сучасне законодавство, судову практику й перспективи розвитку обговорили на науково-практичній конференції «Іпотечні читання», організованій Верховним Судом спільно з ГО «Ініціативна платформа». У дискусії взяли участь судді ВС, Конституційного Суду, представники органів державної влади, наукової спільноти та бізнесу.

Відкрив конференцію суддя Верховного Суду у Касаційному господарському суді **Олена Кібенко** та **Іван Міщенко**, судді ВС у Касаційному цивільному суді **Дмитро Гудима** і **Василь Крат**, а також перший заступник керівника Апарату – керівник департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду **Расім Бабанли** виступили з доповідями на XIII Судовому форумі.

Суддя зазначив, що на попередніх «Іпотечних читаннях» були розглянуті сучасні тенденції, він звертав увагу, що, зокрема, актуальним питанням є як у судовій практиці загалом, так і в контексті запровадження кваліфікації іпотеки як права на чужу нерухомість.

Представники ВС обговорили актуальні питання щодо судочинства на XIII Судовому форумі

12 грудня 2024, 16:58

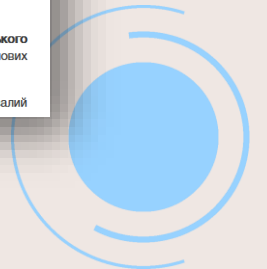
Поширити

Суддя Великої Палати Верховного Суду **Ольга Ступак**, суддя Верховного Суду у Касаційному адміністративному суді **Володимир Кравчук**, судді ВС у Касаційному господарському суді **Олена Кібенко** та **Іван Міщенко**, судді ВС у Касаційному цивільному суді **Дмитро Гудима** і **Василь Крат**, а також перший заступник керівника Апарату – керівник департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду **Расім Бабанли** виступили з доповідями на XIII Судовому форумі.

В рамках першого дня форуму відбувся круглий стіл на тему «Роль громадянського суспільства в судовій реформі», який став майданчиком для обговорення ключових викликів і шляхів розвитку системи правосуддя.

Говорячи про судову реформу в Україні, **Дмитро Гудима** акцентував на тому, що це тривалий процес, який потребує чіткої координації зусиль усіх зацікавлених сторін.

Позапроцесуальна діяльність суддів (міжнародний аспект)

«Розблокування інвестицій в Україну» – важливий і цінний внесок у верховенство права та успішну економіку України.

Круглий стіл Британського інституту міжнародного та порівняльного права (BIICL)

Двостороння співпраця між верховними судами України та Естонії: українська делегація відвідала судові органи Естонії

Судді ВС провели першу офіційну зустріч із колегами з Постійного міжнародного форуму комерційних судів (SIFoCC)

Представники Верховного Суду ознайомилися з американською системою судустрою та державного управління

Позапроцесуальна діяльність суддів (міжнародний аспект)

Суддівська освіта й лідерство в еру штучного інтелекту та в умовах викликів правам людини: судді ВС взяли участь у конференції Міжнародної організації з підготовки суддів

Медіація, фасилітація та усвідомленість у судовій системі: судді ВС відвідали Польщу з робочим візитом

Позапроцесуальна діяльність суддів (участь у робочих групах, комітетах, комісіях)

Наталя ВОЛКОВИЦЬКА

членкиня групи розробників
навчального курсу для суддів
«Відшкодування шкоди,
заподіяної у процесі збройної
агресії громадянам та
юридичним особам в Україні»

Юрій ЧУМАК

член робочої групи
«Захист прав власності добросовісного
набувача»,
створеної на базі комітету Верховної Ради
України з питань правової політики

Єгор КРАСНОВ

Голова Комітету Ради суддів України з
питань дотримання етичних норм,
запобігання корупції і врегулювання
конфлікту інтересів,
заступник представника України в
Консультативній раді європейських суддів

Верховний
Суд

Дякую за увагу!